
DE ROL VAN DE PROVINCIE IN HET NATUURBEHEER

F. Tielrooy

Ik denk dat in het beleid van de provincie Noord-Holland vrijwilligers een hele cruciale rol spelen. Waarom? Omdat de provincie niet alleen ingehuurd is voor het maken van hele mooie nota's. U weet, dat is een sterke eigenschap van de politiek: nota's maken. En dan vooral ook veel en soms ook heel dik. Die gaan dan allemaal een eigen leven lijden en heel vaak komt er niet zo ontzettend veel van uit. Dat stoort me een beetje.

Om dat nou een beetje meer relief te geven is het met name het beleid van de provincie Noord-Holland, om het praktisch handelen tot prioriteit nummer één te maken. Dat kunnen we niet zelf. Ik moet er niet aan denken: die 1200 ambtenaren vanaf het Houtplein in Haarlem uitrukend over Noord-Holland. Dat zou wat erg veel van het goede zijn. Nee, de taak van de provincie is eigenlijk het activeren van dat wat bij de burgerij leeft.

Wat heel belangrijk is, is dat wij van Texel tot het Gooi proberen initiatieven die burgers hebben, gemeenten hebben, organisaties hebben, op te wekken. Dat doen we door middel van het stimuleren van dit soort activiteiten.

Dat is ook bij de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken een belangrijk punt. Stelt u zich eens voor: 75 publicaties in 25 jaar tijd, uitsluitend door vrijwilligers. Dat is erg veel, maar het is ook een erg belangrijk gebied, laten we daar geen misverstand over hebben. Dus het komt het gebied toe, maar het geeft toch aan dat het leeft en dat moet je nou als overheid eigenlijk oppakken.

Wat naast praktisch handelen en publiceren belangrijk is, is de voorlichting en de educatie. En ook op dat gebied is deze vogelwerkgroep weer het ideale voorbeeld van wat de provincie wil doen: probeer door middel van het uitstralen van voorlichting en educatie een vliegwieltje in beweging te brengen, waarmee steeds meer mensen worden meegezogen om goed en actief beleid tot stand te brengen.

Natuurlijk is de provincie Noord-Holland actief in Gooi en Vechtstreek, hoewel er hier en daar wel eens aan getwijfeld wordt. Er zijn wel eens gevoelens bij mensen die zeggen: hoort Gooi en Vechtstreek eigenlijk wel bij Noord-Holland? Nou, ik kan u verzekeren: ja hoor, voor honderd procent en met

het hele hart. Als er wel eens twijfel is dan zal ik zelf - afkomstig uit deze regio - die twijfel direct de grond inboren. Wij zijn en blijven Noord-Holland.

Een van de vele activiteiten die wij doen, ook weer samen met lokale overheid en met vrijwilligers, is ecologisch beheer. In het natuurbeleid is het ecologisch beheer het tot stand brengen van verbindingszones in dat hele kwetsbare gebied dat de Randstad is. Met 1744 bewoners per vierkante kilometer is dit gebied dichter bevolkt dan het Ruhrgebied, om maar eens wat te noemen.

Ik ben blij dat wij er in slagen om in het Gooi een landschap in stand te houden dat door oud-commissaris van de koningin R. de Wit een "illusielandschap" wordt genoemd. Een landschap dat ineens geheel anders is als je de bocht omgaat: of versteend of opnieuw bos, hei, zand. Ik denk dat het in stand houden van dit landschap, met daarin de flora en de fauna, van groot belang is. Daartoe is ecologisch beheer en het oproepen van krachten die daarmee bezig zijn, van groot belang.

JUBELTONEN

Wij doen dat op basis van het Natuurbeleidsplan van het Ministerie van Landbouw en Natuurbeheer. De Tweede

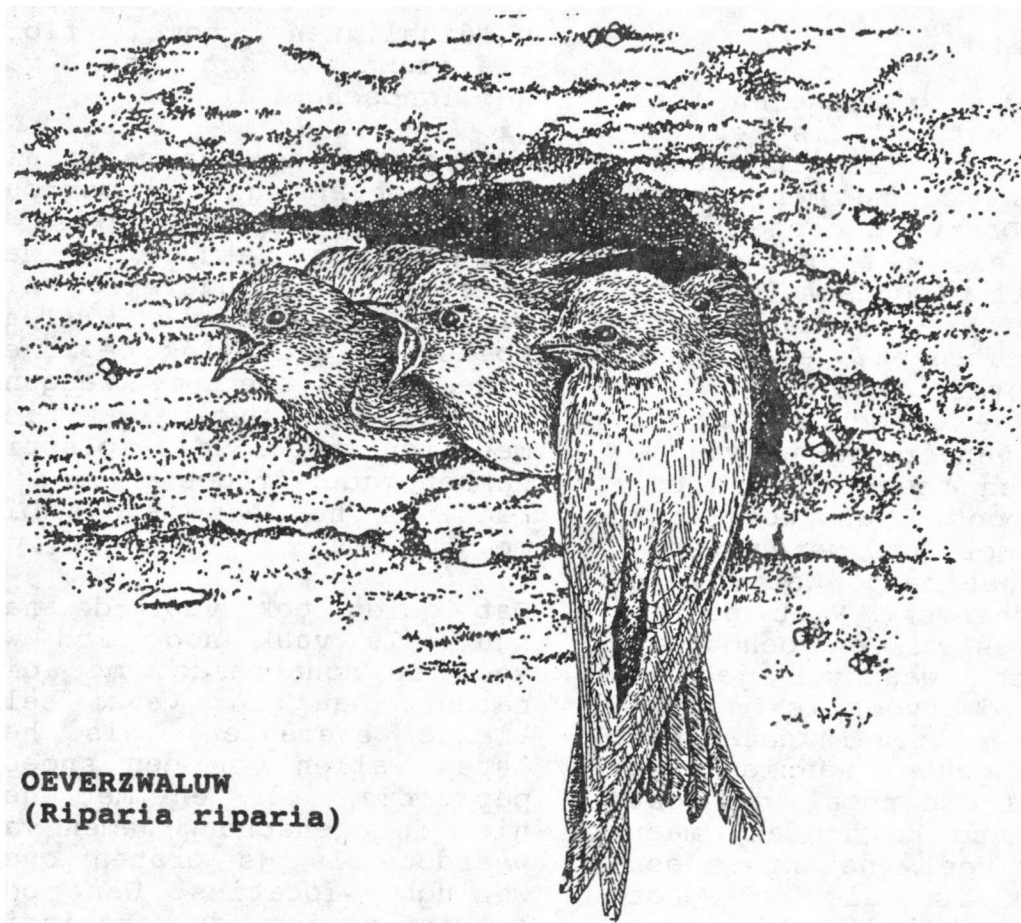
Kamer heeft over dit plan gesproken in jubeltonen en de kamer wil dat het kabinet dit plan niet in dertig maar in twintig jaar gaat realiseren.

Juichend is ons hart dus, als je bezig bent met natuur en landschap en zeker als gedeputeerde van de provincie. Maar droef wordt het als je dan vervolgens constateert dat hier niet aan de orde is "het geld en de Zwitsers". Er is geen geld en dan komen we natuurlijk niet zo veel verder met elkaar. Dan houden we elkaar maar een beetje voor de mal. En dat heb ik dan ook tegen kamerleden en tegen het kabinet gezegd. Want nu zitten we alleen voor de Bühne mooi weer te spelen en kunnen we in de praktijk niet verder. Zo niet de provincie Noord-Holland. Want, zo zeggen wij dan, als het rijk het niet doet, doen we het zelf. Wij hebben dus gevraagd aan de Staten: geef ons wat extra geld voor natuurbeheer. En voor de tweede keer, dus ook in de begroting 1993, hebben de Staten daarin toegestemd, omdat ook hen natuur en landschap aan het hart gaat.

Een van de grote speerpunten in het beleid is het weidevogelgebied. Nou is daar in Noord-Holland erg veel van en de contacten met agrariërs daarover zijn zeer intensief. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat niet alle agrariërs even enthousiast zijn. Maar ... er zijn

er in Noord-Holland steeds meer. Zelfs op Texel zijn er positieve signalen en daar ben ik best een beetje trots

op, want Texel heeft het er erg moeilijk mee en datzelfde geldt ook voor de Vechtstreek.

* OEVERZWALUW
(*Riparia riparia*)

Als het nu gaat om natuurontwikkeling in uw gebied noem ik een aantal ontwikkelingen. Allereerst de zandrijgebieden (Cruysbergen, Koedijk). Hier proberen wij een aantal vogelsoorten als de Oeverzwaluw en de IJsvogel door beheersmaatregelen te behouden, omdat het kritisch bedreigde soorten zijn.

Ik wil graag ook het Gooisch Natuurreservaat noemen, waar ik als voorzitter natuurlijk ook het hart heb liggen en waarin we zeer actief zijn, mede dankzij de Gooise gemeenten.

Verder denk ik dat de ontwikkelingen op de Meentgronden van groot belang zijn (Oostermeent en de Kampen).

Ook daar stimuleren we de natuurontwikkeling. Samen zijn dit enkele praktische voorbeelden, kernelementen van zaken die de provincie voor ogen staan.

ONDERZOEK

Buiten dit realiseren van "nieuwe natuur" is er in feite een ontwikkeling gaande van het beschermen van de natuur. Daarvoor hebben provincie en natuurbeherende instanties (Gooisch Natuurreservaat, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten) een grote verantwoordelijkheid.

Een van de elementen die ik hierbij vanuit de provincie zou willen noemen is de onderzoekspoot. Van wezenlijk belang voor het weten waarover je het hebt. Wat wil je nou beschermen? Niet getuigend alles willen behouden, maar weten waarover je het hebt. En daarvoor is de provinciale milieu-inventarisatie. Een echte, aanzienlijke data bank die nogal wat kost om in stand te houden, maar die voor veel instanties een vraagbaak is, als het gaat om allerlei informatie over natuur en landschap.

Daarbij is gekomen, wat wij met een deftig woord noemen "monitoring". In het Nederlands: Kijken of ook uitkomt wat je denkt dat er moet gebeuren. Want je kunt wel allerlei voornemens hebben en het opschrijven en ook de wei ingaan. Maar het is ook belangrijk om na een jaar of vijf te weten of ook uitkomt wat je jezelf voor ogen had

gesteld.

Ik denk dat er in de afgelopen jaren, zeg vanaf midden jaren tachtig, er een gigantische vooruitgang is te zien in een aantal ingezette beleidslijnen, zowel flora als fauna als het totaal van het landschap.

Overigens - en daarmee sluit ik nog even aan bij mevrouw Vlaanderen van het Gewest - het begint natuurlijk wel allemaal bij onszelf. Als wij milieubeleid willen, moeten we eigenlijk beginnen tegen de slager te zeggen: ik wil dat pvc-bakje niet meer en tegen die plastic zakkenhouder zeggen: laat u maar, ik heb een mandje bij me.

Dat geldt ook voor de natuur. Te vaak nog zijn we veel te nonachalant met die natuur. Dat gaat vanaf hele kleine elementen, als het laten vallen van een snoep-papiertje, tot en met het niet in ogenschouw nemen van waarden als we praten over woningbouwlocaties. Want ook daarin schiet de provincie best eens tekort. Maar goed, nu ga ik veel te ver.

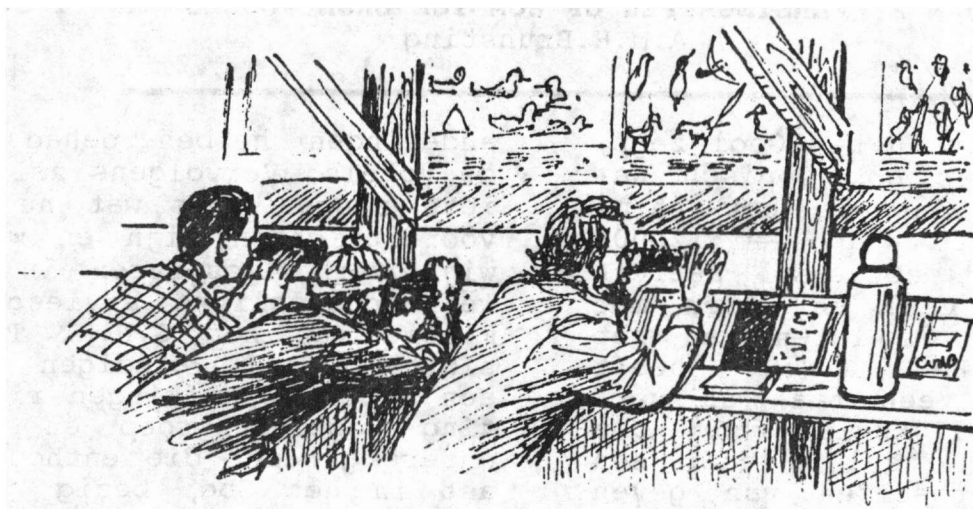
Onze provinciale milieu-inventarisatie is een inventarisatie van planten, vogels en macro-fauna, die enerzijds verzameld is door de samenwerkende vogelwerkgroepen van Noord-Holland en anderzijds ter beschikking staat van hen. Die wisselwerking heeft een dusdanige

vorm aangenomen, dat we zelfs voor hele grote databanken, zoals van het Centraal Bureau voor de Statistiek interessant zijn. Daar zijn zelfs boeken uit voortgekomen, zoals "Broedvogels van Noord-Holland" en "Vogels tussen Vecht en Eem".

Wat wij ook proberen tot stand te brengen is het terugbrengen van gewasbeschermingsmiddelen. Noord-Holland heeft het grootste bollenaal van West-Europa. Dat was altijd Lisse-Hillegom, maar dat is voorbij. Of daar nu al te blij moeten zijn laat ik in het midden. Als ze bloeien ziet het er aardig uit, maar grote delen van het jaar vind ik het er wat troostelozer uitzien. Je kunt er over twisten: is gespikkeld zwart mooier dan gespikkeld rood? Maar wat wel een groot probleem is, waar we absoluut op dit mo-

ment te weinig greep op hebben, is de verontreiniging van bodem en water door de bestrijdingsmiddelen van een dergelijke teelt. Dat spanningsveld wordt steeds meer opgeroepen en wij hebben dan ook met de standsorganisaties afgesproken dat wij tot een centrering komen van het bollenaal, met name in de Kop van Noord-Holland.

Om heel dicht bij huis te eindigen, iets over het Spanderswoud. Vanuit het GNR willen wij het natuurlijke beheer continueren, maar, ik zeg er maar eens heel duidelijk bij: niet in de oorspronkelijke vorm. Ik heb er ook van meet af aan geen misverstand over laten bestaan dat het omtrekken van bomen en het volstrekt onherkenbaar maken van het bos, niet het beleid zal zijn van het Gooisch Natuurreservaat.

* Een belangrijke plek in Noord-Holland: de vogelhut in het Laarder Wasmeer.

Wat wel het beleid zal zijn, is het natuurlijk beheer van het bos en het dus niet meer in ordentelijke vorm brengen - alles netjes aangeharkt, alle dooie hout weggehaald - dat is niet meer aan de orde. Wij willen proberen van het Spanderswoud in deze hele drukke regio, waar veel mensen ook genieten van het Spanderswoud, de natuur terug te brengen.

De presentatie van de gids "Vogels zien en beschermen" (van Jelle Harder) kent een zevental kritisch bedreigde vogelsoorten. Wij moeten verschrikkelijk oppassen dat we niet op korte termijn in een situatie terechtkomen, dat vanwege de drukte in deze regio de natuur nog verder teruggaat. Wij, in de provincie Noord-Holland, hebben daarbij het werk van zovelen als vrij

williger in de vogelwerkgroep Gooi en Omstreken, bitter- en bitterhard nodig. Vijfentwintig jaar heeft u uw werk gedaan; ik hoop echt - namens het provinciaal bestuur - dat de komende vijfentwintig jaar even intensief dit werk zal worden gedaan. Want alleen dankzij mensen die het veld in gaan kan, kan de natuur de kans, die zij van de politiek heeft gekregen, echt waarmaken. Op de barricade voor de volgende vijfentwintig jaar.

F. Tielrooy is gedeputeerde voor natuurbescherming en openlucht recreatie voor de provincie Noord-Holland namens de PvdA. In die functie is hij onder meer ook voorzitter van het Gooisch Natuurreservaat.